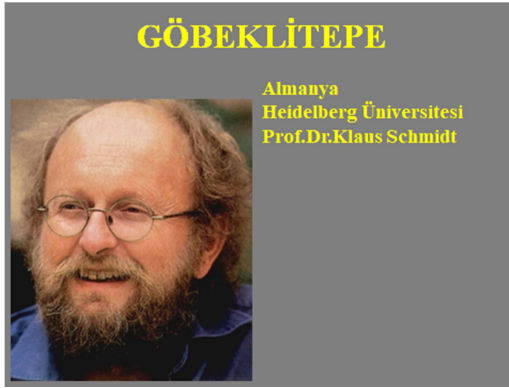

TÜRKİYE'DE
ÇANAK-ÇÖMLEKSİZ NEOLİTİK DÖNEM
8) GÖBEKLİTEPE 1

GÖBEKLİTEPE HAKKINDA

YERİ=> Germuş Dağları

İSMİ=> Göbekli+Tepe

YÜKSELTİSİ=> 770 m.

BOYUTU=> 300x300 (9 Hektar) (15 Metre)

1963 PETER BENEDICT

1994 KLAUS SCHMIDT

1995 İLK KAZILAR:

Yüzey buluntuları

Topografik plan

YERLEŞİMDE 3 SAFHA TESPİT EDİLMİŞTİR

1. SAFHA: Modern Çağ, Orta Çağ ve PPN

2. 2. SAFHA: Erken ve Orta PPNB

3. SAFHA: PPNA ve EPPNB

M.Ö. 9600-8000

M.Ö.7200

MİMARİ

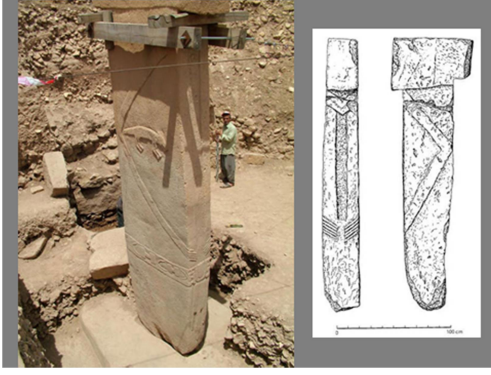
Toplamda 20 yapı tespit edilmiştir. Bunun 5-6'sında çalışılmıştır. II ve III. Yapı katlarının ortak özelliği T biçimli dikilitaşlardan oluşan yapıları barındırıyor olmalarıdır. Bunlara Monolit de denir. Nevalı Çori'de tespit edilmiş olan ters L biçimli monolit burada görülmez.

T monolitlerinde yatay kısım insan başını, dikey kısım ise insan gövdesini ifade etmektedir. Ayrıntı olarak bu gövdeye kollar ve eller de eklenmiştir. Bu gövdelerin bazılarında kabartma hayvanlar bulunur. Hiç bulunmayan örnekler de vardır.

MİMARİ

III. Tabakadaki bu binaların çevre duvarları içinde T biçimli dikilitaşlardan oluşan monolitler yer alır. II. yapı katında bu monolitler genellikle çevre duvarları içinde olmayıp, tıpkı III. yapı katında da olduğu gibi sadece merkezde yer alan monolitler barındırırlar.

MİMARİ

Monolitlerin boyutları 3-5 metre arasında değişir. Bunların ağırlıkları 10 ton civarındadır. Yapım halinde yarım kalmış bir tanesi 7 metre boyunda olup 50 ton ağırlığındadır.

MİMARİ

Nevalı Çori'de tespit edilmiş olan ters L biçimli monolitler burada görülmez.

BU MONOLİTLER KİMİ CANLANDIRIYOR?

TANRILARI MI?
KÖTÜ RUHLARI MI?
Yoksa bunlar
ATALAR MI?

MİMARİ

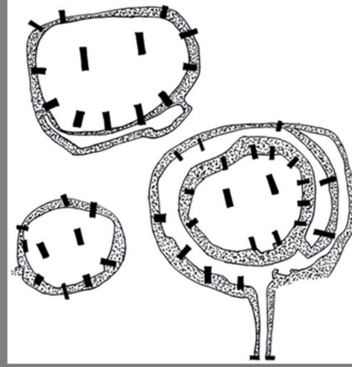
III. Yapı katında monolitlerin boyları 3-5 metre arasında değişir. Bunların ağırlıkları 10-18 ton civarındadır. Yapım halinde yarım kalmış bir tanesi 7 metre boyunda olup 50 ton ağırlığındadır. Taş ocakları platonun güneydoğusundadır.

MİMARİ

Yapı duvarları bütünüyle taş örgü duvar şeklindedir. Hiçbir şekilde kerpiç ya da pise kullanılmamıştır.

III. Yapı evresindeki dikilitaşların sayısı II. Evreden daha fazladır. Ayrıca daha büyüktürler. Yapı içinde merkezde birbirine bakan iki dikilitaş dururken, bunların etrafında daireyi tamamlayan diğer T dikilitaşlar yer alır.

MİMARİ

III. Evredeki dikilitaşlar daha iri, daha etkileyici ve daha ritüel sahneler içerir. Dikilitaşların bazılarında harmani bulunur. Bu dikilitaşların üzerindeki kabartmalar; erkek tilki, sürüngenler, yaban domuzu, ayı, yılan, turna kuşu, sığır, ceylan, eşek, kedi türleri, yırtıcı kuşlar (kartal, akbaba), akrepden oluşur.

İşaretler açısından H ve hilal gibi semboller yer alır. Dikilitaşlar insan olduklarına göre, bu hayvanlar belki de onları koruyan bekçiler olabilir diye yorumlanmaktadır. Öte yandan bu hayvanlar belki de av hayvanlarıdır.

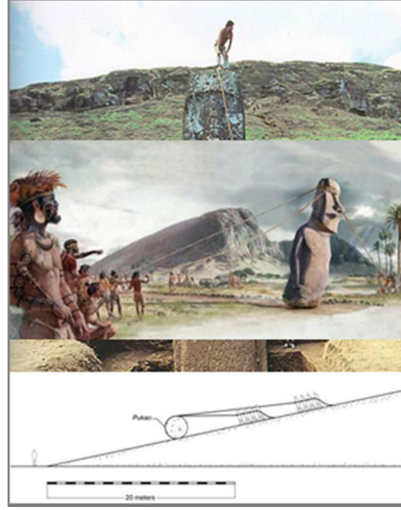

MİMARİ ve BİLEŞENLERİ

II. Evrede bu dikilitaşlar sadece merkezde bulunan bir çift dikili taşa indirgenmiştir. Bunların boyları da insan boyutlarında olup ortalama 1,5 metredir.

II. Evredeki dikilitaşların üzerlerinde kabartma hayvan figürleri bulunmaz. Bunların sadece birkaçı üzerinde tespit edilmiştir. Bunlardan ikisi üzerinde aslan kabartması olduğu için bu yapıya Aslanlı dikilitaş yapı adı verilir. Aslında bunların yeşelleri yoktur. Dolayısıyla leopar da olabilirler. Bu dikilitaşların arasındaki sekiye çıplak bir kadın figürü kazınmıştır. Bu figür Göbekli'deki tek kadın betimlemesidir.

Paskalya Adası heykellerinin boyları 5 metreden 20 metreye kadar ulaşmakta ve bu heykellerin ağırlıkları 150 tonu bulmaktadır. Böylesi bir iş gücünü onlarca ya da yüzlerce kişiyle yapmış olmaları gerekmektedir.

Görkemli yapıların çapları 10 – 30 metre arasında değişmektedir. Tahminlere göre böylesi bir yapının tamamlanması, eğer 60-70 kişi çalışırsa 1 yıl sürebilir denmektedir.

